

محلہ ما

باغ فیض

تہیہ و تدوین: معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران

عنوان و نام پدیدآور: محله‌ی ما: باغ فیض/ تهیه و تدوین معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران؛ طراحی، تحقیق، متن و اجرا موسسه‌ی فرهنگی در انتظار فردایی دیگر. مشخصات نشر: تهران: تندیس شب، ۱۳۹۲. مشخصات ظاهری: ۸۰ص: مصور(رنگی). فروست: محله‌ما؛ [ج. ۵۷]. شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۷۶-۹۸-۵ وضعیت فهرست نویسی: فیپا عنوان دیگر: باغ فیض. موضوع: محله‌ها -- ایران -- تهران. موضوع: محله‌ها -- ایران -- تهران -- عکس‌ها موضوع: باغ فیض

شناسه افزوده: شهرداری تهران: معاونت امور اجتماعی و فرهنگی
شناسه افزوده: موسسه فرهنگی در انتظار فردایی دیگر
شناسه افزوده: محله‌ما؛ [ج. ۵۷]
رده بندی کنگره: ۱۳۹۲ ج. ۵۷ م ۳۷۹/۲۰۷ DSR
رده بندی دیویی: ۹۵۵/۱۲۲۲
شماره کتابشناسی ملی: ۳۲۰۱۲۸۹

معاونت امور اجتماعی و فرهنگی

فهرست			
مقدمه	۴۸	شان مقدس امامزادگان	۵۹
یادداشت	۵۴	مساجد	۵۹
باغ فیض در یک نگاه	۵۴	مسجد جامع	۵۹
پایه‌های تاریخ در باغ فیض	۵۴	مسجد ثامن الحجج	۵۹
مرز و محدوده‌ی باغ فیض	۵۵	مسجد اباعبدالله الحسین	۶۱
مشاغل باغ فیض	۵۵	مسجد پیامبر اعظم	۶۱
در کوچه‌ی کویچه‌های باغ فیض	۵۸	باغ فیض‌ها	۷۰
شناسنامه			
محله‌ی ما: باغ فیض			
شورای سیاست‌گذاری: سیدمحمد هادی ایازی	دبیر محله: سید محسن حسینی	فنی و هنری	مدیر هنری: مهدی دوابی
مجید رحیمی معمار	مدیر اجرایی: مهرداد جیری زمانی	صفحه‌آرا: سپیده ربیعی	طراحی بیه‌بعدی: حجت احمدی
سیدمحمد آوینی	ناظر محتوا: علیرضا زمان	تصویرسازی: محمدرسلول حقانی	ویرایش: سجاد جمالی
عبدالکریم بابارضا	امور داخلی: افسانه قلم‌بند	ویرایش: سجاد جمالی	ویرایش: سجاد جمالی
مشاورین: احمد مسجدجامعی	متن	ویرایش: سجاد جمالی	ویرایش: سجاد جمالی
سیدمحمد بهشتی	مشاور تألیف: مریم یزدان	ویرایش: سجاد جمالی	ویرایش: سجاد جمالی
سیداحمد محیط طباطبایی	نویسنده: لیلا خجسته‌راد	ویرایش: سجاد جمالی	ویرایش: سجاد جمالی
عبدالله رضایی	ویراستار: مریم فتوایی	ویرایش: سجاد جمالی	ویرایش: سجاد جمالی
سیده‌ادی منشی	روایت محله: زهرا مهاجری	ویرایش: سجاد جمالی	ویرایش: سجاد جمالی
با همراهی			
شهرداری منطقه‌ی پنج تهران	راهنمای محله: مهناز محمدی	ویرایش: سجاد جمالی	ویرایش: سجاد جمالی
سعید طلوعی	تحقیق	ویرایش: سجاد جمالی	ویرایش: سجاد جمالی
مسعود خسروی	مشاور تحقیق: مرتضی قاضی	ویرایش: سجاد جمالی	ویرایش: سجاد جمالی
با تشکر از			
عباس محسنی اردلان عاشوری	سرپرست تحقیق: علیرضا زمانی	ویرایش: سجاد جمالی	ویرایش: سجاد جمالی
محمد حسین مهدویان، حبیب‌الله والی‌نژاد	محقق: مجتبی کوهیتی تفرشی، سمیه جلیلی	ویرایش: سجاد جمالی	ویرایش: سجاد جمالی
امیرفاصل الهیان، علی فلاح‌بند	مریم لطفی، فهیمه یورمند، مرضیه لطفی	ویرایش: سجاد جمالی	ویرایش: سجاد جمالی
امیر قاسمی	آزاده جلالوند، آریانا امینی خاتقاهی	ویرایش: سجاد جمالی	ویرایش: سجاد جمالی
حجت‌الله آقاچلی	هماهنگی تحقیق: مریم قاسمی	ویرایش: سجاد جمالی	ویرایش: سجاد جمالی

طراحی، تحقیق، متن و اجرا: موسسه‌ی فرهنگی در انتظار فردایی دیگر

پایتخت کشور ایران، از سوی دیگر تهران را محلی مواجهه ایرانیان با تحولات و اندیشه‌های غربی و تبدیل شده بود، در حالی که پر بارترین و جدی‌ترین مدارس فلسفی ایران در اصفهان بودند. خیلی زود علما و حکمای اصفهان برای دفاع از اندیشه‌های اسلامی به سوی تهران شتافتند. کم‌کم حوزه فلسفی تهران رشد کرد و به تدریج معتبرترین حوزه فلسفی ایران شد؛ تا جایی که تهران را «شهر هزار حکیم» نامیدند. در هنر و معماری نیز وضع همین گونه شد. دانشمندان، پژوهشگران و

مورخان بسیاری برای ثبت این وقایع و تحولات تلاش کرده‌اند و کتاب‌هایی برای معرفی ویژگی‌های شهر تهران نوشته‌اند. در سال‌های اخیر نیز با گسترش رسانه‌های جمعی، محصولات فرهنگی بسیاری درباره‌ی شهر تهران تولید شده، اما هنوز ناگفته‌های زیادی باقی مانده است. یکی از این کتاب‌ها و محصولات فرهنگی، به جز مواردی که در شماره‌های گذشته به صورت کلی به آن اشاره کرده‌ایم، این کلان‌شهر است که در حال حاضر در حال شکل‌گیری است. آنچه امروز به عنوان تهران بزرگ شناخته می‌شود، شهری است که از محله‌های متعدد تشکیل شده. محله‌هایی که روزگاری مستقل بوده‌اند و با عنوان ده و دهستان، هویتی متمایز از همسایگان خود داشته‌اند.

این محله‌ها هنوز هم هویت و اصالت خود را حفظ کرده‌اند و با این که جزئی از یک درباری حرمیال هستند، بی‌سند و سرچشمه‌ی خود را فراموش نکرده‌اند. معرفی شهر تهران بدون توجه به محله‌های آن، کاری ناتمام است.

اگر از یک تهرانی پرسشی اهل کدام محله‌ی تهران است، جواب می‌دهد: «میریه یا حماران، دروازه سمیران یا بیاوران، نام یکی از محله‌های تهران را می‌دهد». در این محله‌ها و معرفی آن به شهروندان، وظیفه‌ی مهمی است که بر عهده‌ی نهادهای فرهنگی و اجتماعی قرار دارد.

شهرداری تهران، به عنوان نهادی مردمی و اجتماعی، در کنار سایر مسئولیت‌هایش، وظیفه‌ی حفظ و معرفی هویت محله‌های شهر تهران را نیز برعهده گرفته است. هویتی که موجب همبستگی بیشتر بین شهروندان و ایجاد علاقه نسبت به شهرشان می‌شود. برای رسیدن به این هدف، برنامه‌های فرهنگی و اجتماعی بسیاری تدوین و اجرا شده است.

تشکیل «شوراباری» محله‌ها با حمایت شورای اسلامی شهر تهران، احداث مراکز فرهنگی اجتماعی با عنوان «سرای محله» و انتخاب مدیران فرهنگی محله‌ها، از مهم‌ترین این اقدامات است.

مجموعه‌ی فیلم و کتاب‌های «محله‌ی ما» برای نخستین بار، تاریخ شهر تهران را با تأکید بر هویت و وقایع محله‌هاست می‌کند بررسی تاریخ، فلسفه، فرهنگ و وضعیت اجتماعی محله‌های شهر تهران و ارائه‌ی اطلاعات لازم، از ویژگی‌های مهم این مجموعه است.

در این آثار، مبنای تقسیم‌بندی محله‌های شهر تهران، محله‌های ذاتی و هویت تاریخی آن‌ها است که در برخی موارد با تقسیمات اداری و شهری متفاوت است.

این مجموعه جزئیات تاریخی، جغرافیایی، فرهنگی و اجتماعی محله‌های شهر تهران را به طور دقیق و با بیانی شیرین به مخاطب منتقل می‌کند.

این مجموعه با هدف آشنایی بیشتر مردم با هویت تاریخی و فرهنگی شهرشان تدوین شده است. می‌شود گفت که این مجموعه، غنای فرهنگی و بدخواهی‌ها، با توجه به پیشرفت را با سرعتی که می‌کند و شهر تهران، که توسط همه‌ی اقوام ایرانی است.

جمعیتی بیش از ۸ میلیون نفر، نماد سرفرازی ملت ایران و مظهر پیشرفت و توسعه است. بر اساس سند چشم‌انداز تهران ۱۴۰۴ که در شورای اسلامی این شهر تهیه شده، تهران ۱۴۰۴ جهان‌شهری فرهنگی، دانش‌بنیان و معیار در دنیای اسلام است و جایگاه ویژه‌ی منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای دارد. شهری است با هویت تابان ایرانی و اسلامی؛ امن، ایمن و مقاوم، پاک و زیبا، سرسبز و با

آمودشد روان، زنده و مرفه است با اقتصادی پربرونق برپایه‌ی صنایع فرهنگی و خدمات برتر آموزش عالی این ویژگی‌ها شهر ما را به «شهر فرهنگستان» تبدیل خواهد کرد. در حواله دو دهه‌ی آینده که مقارن با تحقق نخستین چشم‌انداز ۲۰ ساله‌ی نظام جمهوری اسلامی است، تهران به منزله‌ی لوکوموتیو تحقق چشم‌انداز بزرگ و الهام بخش ایران اسلامی بقای نقش خواهد کرد. جهان‌شهر تهران در سال ۱۴۰۴ به لحاظ کیفیت بالای خدمات، ریساخت‌ها و مدیریت کارآمد شهری، معیار ایجاد مدیریت جهان‌شهرها در دنیای اسلام خواهد بود.

حرکت به سوی این چشم‌انداز در شهرداری تهران آغاز شده است. ساخت تهران به عنوان سومین شهر تر زمینه‌ی توسعه‌ی حاصل‌خیز عمومی نامدار در جهان، نه اولین گام شهرداری در این راستا است و نه آخرین آن خواهد بود. چشم‌انداز ما رسیدن به شهر پایدار، اسلامی و ایرانی است. رسیدن به آن از طریق توسعه‌ی پایدار، امیدواریم تولید مجموعه‌ی کتاب و فیلم «محله‌ی ما» به ارتقای سطح آگاهی مردم و آشنایی علاقه‌ی آن‌ها به محله‌ی شان و مشارکت بیشترشان در راه رسیدن به این اهداف، مفید و مؤثر باشد.

سیدمحمدهادی یازی
معاون امور اجتماعی و فرهنگی
شهرداری تهران